Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego

№ 265.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście miesięcznie złotych sześć.

PIĄTEK 19 Listopada 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła odł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
6'''	27 2''' 68	+ 5, 4	2 95	ZPł. Zachodni słaby	Pochmurno	● Deszcz
17 2	1, 52	4, 5	2 86	ZPn. Zachodni	„	„
10	2, 03	+ 2, 2	2 42	„ „	„	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

W roku bieżącym śmierć nieubłagana powtórnie osieroca starożytną wszechnicę tutejszą. Adam Krzyżanowski O. P. Dr. wysłużony Professor i były Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz Prezes Towarzystwa Naukowego, Mecenas przy Sądach Krakowskich i t. d. w 62 roku życia, dnia 13 Listopada 1847 z tym rozstał się światem. Dnia 15 m. b. o godzinie 4 wieczornéj zwłoki przeprowadzono do Kościoła Archipresbyteryalnego N. Maryi Panny, a nazajutrz po solennem nabożeństwie przewieziono je na wieczny spoczynek do Czulic, wsi dziedzicznéj w Okręgu miasta Krakowa. Licznie zgromadzona publiczność odprowadzała aż za miasto trumnę niesioną przez akademików a uczniów nieboszczyka, którzy mu tym sposobem ostatni dowód swéj wdzięczności okazać pragnęli. Uniwersytet utracił w nim jednego z najdawniejszych i najzasłużeńszych członków a prawnicy najbieglejszego w swym zawodzie kolegę. Przystępny dla każdego i miły w pożyciu, umiał sobie wszystkich serca pozyskać, a nikomu się nie narazić. Wieczny pokój cieniom jego!

— *Grac w Listopadzie.* —

Wzdłuż kolei żelaznéj poprowadzony telegraf rozciąga się już przez całą prowincyę, od Cilly aż do Mürzzuschlag, tak że drót teraz do Glognic dochodzi i reszta linii na przestrzeni 9½ milowéj t. j. do samego Wiednia, pod kierunkiem inspektora Schnirch z wielkim wykończa się pośpiechem.

Między Salloch i Steinbrückl na powyższéj kolei żelaznéj kassyer wiozący pieniądze przeznaczone do wypłaty robotnikom kolejowym, został napadnięty od 10 rozbójników, a że jechał na bryczce tylko w towarzystwie woźnicy, musiał pieniądze w summie 18,000 Złr. oddać. Szczęściem że 32,000 Złr. zostawił w Salloch, które tym sposobem ocalały.

Wiadomości zagraniczne.

— *Od granic Szwajcarskich 10 Listopada.* —

Dowiadujemy się, że wojenna kassa związkowa zasiloną została pół milionem franków, w skutek zaciągnionéj pożyczki po 7⅞ w Frankforcie n. M. Dnia 10 listopada drugi batalion kantonu Bazelland pod dowództwem majora Kłos stanął pod Neuenegg na linii bojowéj. Kłos jest polskim oficerem, który z emigracyą 1831 roku do Niemiec przybył, w Frankforcie n. M. jakiś czas bawił, a 3 sierpnia 1833 r. w szeregach Kantonu Bazzelland przeciw Bazelstadt walczył, przezco sobie prawo obywatelstwa zjednał.

Ponieważ wszelkie komunikacye pocztowe ustały, wiadomości przeto z widowni wojny doznają wielkiego spóźnienia.

Piekarze w rekwizycyą zabrani muszą codzień 100 centnarów chleba wypiekać dla wojska związkowego. W niektórych kantonach wszystkie czynności sądów zwyczajnych zawieszone, archiwa i bióra w bezpieczne poprzenoszono miejsca podobnie jak i skarby i kosztowne naczynia kościelne.

Pod Unterdietweil oddział z 27 ludzi, 48 batalionu, posunąwszy się za nadto na niebezpiecznem miejscu, dostał się do niewoli; skoro wiadomość o tym wypadku rozeszła się

w wojsku, wszystkie korpusy zniecierpliwione zwłoką, żądały jednomyślnie aby je natychmiast do boju prowadzono. Podobnież wojsko odszczepionego kantonu Schwyz zabrało kilku żołnierzy z batalionu Appencelskiego, co bardzo rozjątrzyło wojsko związkowe.—Okólnikiem zawiadomiono Redakcye dzienników szwajcarskich, aby nie ogłaszały żadnych planów wojennych i t. d. pod ciężką odpowiedzialnością.

Ciągle jeszcze formują się nowe oddziały ochotników z młodzieży akademickiéj, która z uniwersytetów niemieckich i innych spiesznie do swéj ojczyzny wraca, aby stanąć w jej obronie. Niektóre familie mają po pięciu i więcéj synów w wojsku; natomiast do straży wewnętrznéj miast pozaciągano cudzoziemców w Szwajcaryi bawiących.

— *Petersburg* 5 *Listopada.* —

Najjaśniejszy Cesarz najwyżéj rozkazać raczył: z powodu zgonu Jéj Wysokości Xiężny Eugenii Hohenzollern-Hechingen, przywdziać u Najwyższego Dworu żałobę na dni dziesięć, ze zwykłemi podziałami, poczynając od dnia 18 października.

Przez rozkaz dzienny Cesarski do wydziału wojskowego w dniu 12 października wydany zastępujący marszałka gubernijalnego Podolskiego, radca tajny hrabia Przezdziecki, zatwierdzony został w tym urzędzie z wyrobów.

—*Dnia* 4 *Listopada.* —

O cholerze. Do 3 października było w Wałdaju gubernii Nowgorodzkiej 3 chorych, 2go t. m. w samym Nowgorodzie 1 chory. W Moskwie do 13 października było w ogóle chorych 556, umarło 167. Te cyfry pokazują łagodność epidemii; pomyślne wiadomości dochodzą i z innych dotkniętych nią miejscowości. W Kazaniu liczba nowych chorych i umierających zmniejsza się stopniami; od 5 września do 1 październiaka w ogóle zachorowało tam 668, umarło 332; w powiatach zachorowało 32, umarło 12. W połowie września cholera ukazała się w mieście Swiażsku. W Penzie, do 4 października zachorowało 109 umarło 54. W powiatach zachorowało 1326, umarło 528. W Tambowie do 5 października umarło 143; w Kozłowie 405 do 29 września, w innych powiatach po tęż datę 279. Liczba chorych nie wiadoma. W Niżegorodzkiéj i Riazańskiéj guberniach cholera nierozszerza się; w Niżegorodzkiéj, do 6 października zachorowało 57, umarło 22. W Bohorodickim powiecie gubernii Tulskiéj cholera pokazała się na nowo. W Tule od 1 do 8 października nikt nie zachorował ani umarł. W powiatach do 8 października zachorowało 66, umarło 22. W Czernichowskiéj gubernii cholera dotąd była tylko w powiatach Starodubowskim i Nowogrod-Siewierskim, w których od 19 sierpnia do 24 września zachorowało 172. umarło 67. W Połtawia i powiatach epidemia działa nader słabo. W Orle i powiatach przeciwnie, dość silnie się rozwija; do 6 października w samym Orle zachorowało 1097, umarło 812; w powiatach zachorowało 2258, umarło 744. W Kursku do 1 października zachorowało 1670, umarło 1082; w powiatach zachorowało 5180, umarło 1835. W samym Ekaterynosławiu cholera ledwo widzialna, od 5 do 22 września zachorowało 50, z których umarło 9. W powiatach zaś po tęż datę zachorowało 8105, umarło 2550.

(Tyg. Pet).

— *Paryż* 12 *Listopada.* —

Mówią o nocie mocarstw europejskich przesłanéj szwajcarskiemu rządowi związkowemu w Bern, w któréj, na sposób *ultimatum*, oświadczono, że pierwszy wystrzał działowy przeciw kantonom odszczepionym będzie zarazem hasłem do zbrojnéj interwencyi tychże mocarstw. W końcu téj noty dodano, że kwestya jezuicka ma być przedłożoną papieżowi do rozstrzygnienia.

Dziś na giełdzie czynności były ożywione. Renta i nowa pożyczka były bardzo poszukiwane, akcye kolei żelaznych podniosły się znacznie.

— *Florencya* 6 *Listopada.* —

W miejsce dotychczasowéj gwardyi narodowéj tymczasowéj ma być utworzona stała gwardya narodowa, do czego wszelkie przygotowania spiesznie poczyniono, tak że z początkiem grudnia organizacya tejże ukończoną być może. Głównym celem gwardyi narodowéj będzie wspierać zaprowadzić się mające reformy już po części zapowiedziane.

Lord Minto ztąd odjechawszy do Rzymu, gdy w Arezzo nocował, mieszkańcy miasta zebrali się licznie przed hotelem lorda wołając: niech żyje parlament angielski sprzyjający niepodległości włoskiéj. Lord otworzył okno i odpowiedział: *Viva Leopoldo II., viva l'independenza italiana.* Chciano mu dać straż honorową, lecz lord podziękował, oświadczając, żeby nie mógł spać wiedząc, że dla niego robią sobie niedogodności.

W prowincyach Fivizzano i Pontremoli wzburzenie mieszkańców widocznie się wzmaga z powodu zapowiedzianego oderwania ich od Toskanii i wcielenia do Modeny. Mieszkańcy uzbroili się i postanowili zbrojny stawić opór zamierzonemu przymusowi odłączenia ich od swego władcy którego tak bardzo pokochali, a który ich przywiązaniem do siebie powodowany rozpoczął układy w téj mierze z Xięstwem Modeny, aby traktatem zawarowane odłączenie w inny sposób załatwić.

—*Konstantynopol* 27 *Października.*—

W nocy z dnia 24 na 25 umarł tu jeden z służby tutejszej rady zdrowia, objawiając wszystkie syptomata cholery. Sekcya przekonała lekarzy, że chory w istocie na cholerę umarł. Niektórzy członkowie rady lekarskiéj radzili, by Konstantynopol zamknąć od strony lądu i przerwać komunikacyę z prowincyami, ale większość uznała ten środek za zu-

pełnie niepotrzebny w dzisiejszych okolicznościach. Koszary Selima w Skutari, jedne z najpiękniéjszych tutejszéj stolicy, zeszłéj nocy zostały spalonemi zupełnie.

— *Stany Zjednoczone.* —

New-York 30 *Października.* Żaden może poseł wracający z poselstw pełnionych za rozmaitych prezydentur, z rozmaitych stronnictw wybieranych, nie był przyjmowany z równą czcią jak pan Wheaton, tak powszechnie szanowany w Europie. W sposób jak najgodniejszy liczy on siebie do tego szeregu ludzi, którzy, jak Livingston, Washington-Irving i Legaré, jako reprezentanci naszéj Rptéj przy obcych dworach, u tych równie jak i u narodów Europy, zjednali szacunek i sławę imieniu amerykańskiemu. Za powrotem pana Wheaton w maju roku b. ze wszech stron podawano mu adresy dziękujące za usługi jakie zrobił dla sławy Ameryki jako poseł, jako uczony, jako człowiek. W tém wielkim mieście dano na cześć jego świetny obiad, na którym prezydowali: wielce szanowny i wiekiem poważny Albert Gallatin i kanclerz Kert, Blackstone amerykański. Dziś pan Wheaton powrócił do Rhode Island, swéj prowincyi ojczystéj i ztamtąd nie mały wpływ wywiera na losy dzisiejszego rządu, przeważając szalę na stronę wigowskiego strnnictwa, do którego należy stanowczo.

— *Boston* 20 *Października.* —

Zdaje się, iż rząd nasz, przy prowadzeniu układów o pokój z Mexykiem, popełnił dwa wielkie błędy. Najprzód wybierając na kommisarza pana Trist, którego stosunków jako naszego konsula w Hawanie do handlu niewolnikami prowadzonego z Kubą, dotąd jeszcze nie jest objaśnioną; drugim błędem jest pozwolenie na powrot Santany do Mexyku. Jeżeli mniemano, że w ten sposób nowe stronnictwo wywołają i rozdział jeszcze większym uczynią, to się pomylono, bo Santanna swą zręcznością i walecznością, któréj dał dowody przeciw francuzom i w ogóle znamienitością swą więcéj jak ktokolwiek zdolnym był skoncentrować w sobie opinię mexykanów. Dzisiejsze oddanie miasta Mexyku widocznie wskazuje, że Santanna nie myśli o pokoju, ale owszem pragnie, jak to w podobnych razach w Europie robiono, za oddaleniem nieprzyjacielowi stolicy, wywołać ogólną narodową wojnę partyzancką. Nie podobna jednak obliczyć wypadku wojny niezmiernie przedłużonéj, tém bardziej kiedy nasza linia operacyjna rozciągnąć się musi od Vera-Cruz do Mexyku i daléj.

Najmniéj sympatyi znajduje u nas wspomniana wojna w stanach Nowéj Anglii, które oddawna oddane handlowi, żegludze i sztukom pokoju, wyprzedziły wszystkie stany Unii w postępie i wykształceniu. Tak się rzeczy mają w stanie Massachusset, z którego stolicy to piszemy. Mają tam założyć np. pierwszy w Unii instytut głuchoniemych i ociemniałych, któremu podobne spotykamy tylko w Paryżu, w Berlinie i w Szwajcaryi; po nim założonym będzie instytut dla osób pomięszanych zmysłów. Na rozkaz rządu tutejszego stanu, urządzoną została komisya dla zliczenia osób obłąkanych w stanie Massachusset i zbadania, co w innych krajach dla dotkniętych tą chorobą zrobiono; dziś komisya ta ogłosiła, także na rozkaz rządu, drukiem obszerne i bardzo dobrze ułożone sprawozdanie. Obejmuje ono obszerny opis postępowania Dr. Valée w Bicêtre w Paryżu i zapewne w roku przyszłym nasz stan, pierwszy w Unii, mieć będzie zakład podobnego rodzaju.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 17 do dnia 18 Listopada.

Załuska Amelia hr., Hoborski Antoni, Stadnicka Adelajda hr., Grocholski Mieczysław obyw. Gołuchowski Agenor c. k. Radca Gubern., Boiti Jeży, Ciołkosz Maciéj c. k. Radca, Hock Karol, z Galicyi; -- Radoszkowski Wacław ob., z Polski; -- Dambella Jan, Mandard Ernest, Stadnicka Marya ob., Orlopp Adolf, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Gorczyński Antoni ob., do Galicyi; -- Dembicka Antonina, Załuska Amalia hr., do Polski; -- Szymanowski Władysław ob., Szymanowski Maurycy, Krzystkiewicz Ludwik ob., Stadnicki Alexander hr., Potocki Alfred hr., do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 7805 D. W.

CESARSKO KROLEWSKI

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, że w myśl rozporządzenia Ces. Król. Rady Administracyjnéj Cywilnéj z dnia 4go b. m. i r. Nro 6219, odbędzie się w Biórach Ces. Kr. Wydziału przez sekretne deklaracye na ręce Przewodniczącego w tymże do dnia 29 b. m. i r. do godziny 1éj z południa składać się mające, na wypuszczenie w przedsiebiorstwo dostawy: *a*). Trzech lamp argandzkich o 4 rewerborach od ceny złotych polskich 90 za jednę sztukę; *b*.) Jedenastu lamp argandzkich o 3 rewerborach od ceny złotych polskich 80 za jednę sztukę; *c*.) Czternastu słupów dębowych wraz z ich wkopaniem od ceny złotych pol. 40 za sztukę; *d*.) Czternastu sztyc żelaznych na słupy od ceny złotych polskich 56 za sztukę:

Deklaracye mogą być składane pojedynczo na pozycye *a. b.* łącznie *c.* i *d.* lub też ogółem na wszystkie razem. *Vadia* na pozycyą *a. b.* w kwocie złotych polskich 120, na pozycyą *c.* w kwocie złotych polskich 120, na pozycyą *d.* w kwocie złotych polskich 80, na wszystkie zaś razem pozycye w kwocie złot. polskich 320. każdy z pretendentów w Ces. Kr. Kassie Poborowéj złoży, która złożenie to na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi poświadczy. Inne warunki w Biórach C. K. Wydziału przejrzane być mogą.

Wzór do Deklaracyi.

W skutek obwieszczenia Ces. Król. Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 16 Listopada 1847 roku Nro 7805, składam niniejszą deklaracyą, iż dostawy, (tu wyrazić przedmiot dostawy) za cenę (tu wyrazić literami cenę za jaką dostawa nastąpi) podejmuję się, przyjmując warunki przedsiebiorstwa tego dotyczące, przezemnie przejrzane i zrozumiane, (położyć dattę, podpis i miejsce zamieszkania).

Kraków dnia 16 Listopada 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale
K. Hoszowski.
Za Referendarza *Rajski.*

Obwieszczenie.

Nro 5293 D. W.

CESARSKO KRÓLEWSKI
WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż w myśl rozporządzenia Ces Król. Rady Administracyjnéj z dnia 4go Listopada r. b. N. 6304 odbędzie się w Biórach Ces. Król. Wydziału przez sekretne deklaracye na ręce Przewodniczącego do dnia 30 t. m. i r. do godziny 1éj z południa składać się mające, publiczna *in plus* licytacya, na wypuszczenie w 3ch letnią dzierżawę od dnia 1 Stycznia 1848 roku, do dnia ostatniego Grudnia 1850, pastwiska na obydwóch brzegach Staréj Wisły, pomiędzy mostami Stradomskim a Szlachtuzowym, tudzież pomiędzy ogrodami XX. Missyonarzy i Podbrzezia położonego. — Cena do licytacyi w kwocie złotych polskich 61 groszy 15 rocznego czynszu naznacza się; na *vadium* każdy z pretendentów złoży w Ces. Król. Kassie Poborowéj kwotę złotych polskich 6 groszy 5 odpowiadającą 10téj części *praetii liciti* która złożenie to na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi poświadczy. Inne warunki w Biórach C. Król. Wydziału przejrzane być mogą.

Wzór do Deklaracyi.

Stósownie do obwieszczenia Ces. Kr. Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu z dnia 10 Listopada r. b. Nro 5293, składam niniejszą deklaracyą, iż z dzierżawy pastwiska na obydwóch brzegach Staréj Wisły, pomiędzy mostami Stradomskim a Szlachtuzowym, tudzież pomiędzy ogrodami XX. Missyonarzy i Podbrzezia położonego, przez lat 3, od dnia 1go Stycznia 1848 r. poczynając tytułem czynszu rocznego kwotę (tu wyrazić literami) ofiaruję, przyjmując warunki dzierżawy téj dotyczące, przezemnie przejrzane i zrozumiane (położyć dattę, podpis i miejsce zamieszkania.)

Kraków dnia 10 Listopada 1847 r.

Przewodniczący
Malewski.
(3r.) p. o. Sekretarza S. *Popielecki.*

C E N Y Z B O Ż A

Na targowicy publicznéj w Kleparzu w 3ch gatunkach praktykowane.

Dnia 15 i 16 Listopada 1847 roku	1. Gatunek				2. Gatunek				3. Gatunek			
	od		do		od		do		od		do	
	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.
Krz. Pszenicy.	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
,, , nowéj...	—	—	43	—	—	—	40	6	—	—	37	—
,, Żyta star.	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—
,, ,, nowe.	—	—	33	27		—	30	—	—	—	—	—
,, Jęczmi. st.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, ,, nowe.	—	—	28	16	—	—	26	15	—	—	25	—
,, Owsa star.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, ,, nowe.	—	—	14	15	—	—	13	—	—	—	12	6
,, Grochu..	—	—	46	—	—	—	44	—	—		—	—
,, Jagieł...	—	—	62	—	—	—	59	—	—	—	—	—
,, Rzepak zi.	—	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Ziemn. no.	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Koniczyny	—	—	108	—	—	—	100	—	—	—	—	—

Centnar siana od zł. 3 gr. 12 do zł. 2 gr. 24. Centnar słomy od zł. 3 gr. 26 do zł. 2 gr. 26

Sporządzono w C. K. Biórze Kommissaryatu Targowego. Kraków dnia 16 Listopada 1847 r.

C. K. Kommissarz Targowy.
W. Dobrzański.

W dniu 23 Listopada 1847. roku o godzinie 10 zrana na Targu właściwym w Krakowie przy Wesołéj sprzedane będzie przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi Sądowéj zajęte bydło rogate, zaś dnia 26go Listopada 1847. r. o godzinie 10 zrana na targu właściwym w Kleparzu przy Krakowie sprzedane będzie publicznie zboże.

Kraków d. 17 Listopada 1847 r.
Ignacy *Piekarski.* C. K. K. S.

Doniesienie prywatne.